

Hamburger Wetter

Stadswandeling in de regen

Achtergrond - 1 april 2006

Het eerste onderdeel van de reis van de Scholierenredactie was de altijd handige stadswandeling. Onze opgewekte gids nam ons mee op de zogenaamde Hamburg kompakt tour, waarbij de Altstadt, de oude pakhuizen van de Speicherstadt, de haven en de wijk St. Pauli zouden worden aangedaan. Dit klinkt echter niet bepaald 'kompakt'. Het zal dus niet echt een verassing zijn wanneer ik verklap dat 'kompakt' gelijk stond aan een rondleiding van ruim twee uur.

Volgens de gids was de huidige vorm van de Altstadt al goed zichtbaar in het jaar 1600. Dit is grotendeels te danken aan het karakteristieke binnenmeertje van het oude centrum, het Binnenalster. De hedendaagse Lombardsbrücke en de Kennedybrücke, die beide het Binnenalster scheiden van het Außenalster, zijn dan ook gebouwd op de oude verdedigingswallen. De stad in deze vorm is blijven bestaan tot ver in de negentiende eeuw. Rond het jaar 1860 woonden er naar schatting zo'n 200 duizend mensen in de kleine ommuurde Altstadt. Ter vergelijking, op dit moment wonen er in hetzelfde stadsgebied nog slechts zo'n 14 duizend mensen.

Hamburg, de rijke stad

Lopende langs dure auto's en de chique modehuizen van Armani, Bulgari en Hugo Boss, kwamen we vervolgens aan op een plein voor het imposante Rathaus. Daar vertelde de gids dat Hamburg een zeer rijke stad is. Na Londen mag Hamburg zich de rijkste grote stad van Europa noemen. De inwoner van Hamburg heeft gemiddeld genomen het hoogste inkomen per hoofd van de bevolking van Duitsland. Door haar rijkdom kent de stad echter ook grootse sociale verschillen. Niet zozeer omdat de armen zo arm zijn, maar eerder omdat de vele rijke inwoners die Hamburg kent zo uitzonderlijk rijk zijn. Zij wonen vaak in het stadsdeel Blankenese aan de Elbe. Volgens de gids staan daar de villa's en kleine paleizen gebroederlijk naast elkaar, de één nog groter dan de ander. Een blik op die oever later dat weekend maakte duidelijk dat hier geen woord van gelogen was.

Het Rathaus en Hans Hummel

Het Rathaus stamt nog uit de tijd dat Hamburg een stadsrepubliek was met haar eigen burgerparlement en senaat. Daarnaast bood het een onderkomen aan de beurs. Met enige trots vertelde de gids dat het Rathaus meer kamers heeft dan het beroemde Buckingham Palace in Londen, maar liefst 647 stuks. Wat eveneens niet onvermeld mag blijven is de veelvuldig in Hamburg aanwezige waterdrager Hans Hummel, de bekendste 'inwoner' van de stad. In de meest uiteenlopende kleuren is deze waterdragende Hummel, zoals Hans ook wel wordt genoemd, in alle uithoeken van de Altstadt te vinden. Lang, lang geleden was het water dragen een vrouwenberoep, maar een economische crisis dwong ook de mannelijke stadsbevolking ertoe water te gaan dragen. De plaatsing van de vele Hummelfiguren zou van tijdelijke aard zijn. Een burgerinitiatief '*Free the Hummel*' heeft er echter voor gezorgd dat de kleurrijke figuren nog wel even zullen blijven staan.

Smerig bier

Ondertussen hadden we ook kennis gemaakt met het *Hamburger Wetter*, met andere woorden: regen. Dit had tot gevolg dat we slechts kort stilstonden bij de paar nog overgebleven oude handelshuizen in de Altstadt. Zodoende concentreerden we ons op een interessant verhaal van de gids over hoe men vroeger vrijwel alles in het water gooide. Vuil, oud meubilair en ook de inhoud van het toilet kwam in die dagen in hetzelfde water als waar men het eten in kookte en het bier van brouwde. Verstandig als men was, verkocht men dit bier dan ook aan mensen van buiten de stad. Om de scheepvaart niet al te veel te hinderen, werden tijdens het laagtij de grootste obstakels van de drooggevalle bodem verwijderd.

Weg mensen, weg bomen

Met een kleine veerboot voeren we zo'n tweehonderd meter stroom afwaarts om de Alte Elbtunnel te bezichtigen. In de vier jaar tussen 1907 en 1911 is er aan deze tunnel gewerkt met opvallend moderne methoden. Zo is de tunnel geboord en werd er gebruik gemaakt van beton. Ongebruikelijk in die dagen. Met haar lengte van 426,5 meter en gelegen op een diepte van ongeveer 20 meter was de tunnel van groot belang voor ruim 40 duizend havenarbeiders. Voorheen gingen zij met allerlei verschillende bootjes van de ene oever naar de andere, hetgeen veelal een grote chaos op het water tot gevolg had. Daarnaast heeft ook de opening van de Thames-tunnel in Londen ook meegespeeld in het besluit de tunnel te bouwen, aldus de gids. Het prestige van Hamburg was niet geheel onbelangrijk.

Nachtelijk entertainment

Ter afsluiting van de stadswandeling deden we de wijk St. Pauli aan. Dit is het kleinste stadsdeel van Hamburg en is gelegen ten westen van de Altstadt. Het is bovendien het armste stadsdeel. Geen chique panden en geen dure modehuizen in deze wijk. Wel een rosse buurt en de beroemde Reeperbahn. Hier gaat de inwoner van Hamburg heen voor uiteenlopend nachtelijk entertainment. In het daglicht zijn de Reeperbahn en de omliggende straten niet bepaald een lust voor het oog. Verlaten en verpauperd waren de eerste indrukken dan ook. Niettemin is de wijk in beweging aldus de gids. De wijk is in trek bij jonge creatieve mensen met een goed salaris. Kijkt men voorbij de verpauperde gevels, dan ziet men inderdaad dat er luxe appartementen zijn verschenen op de bovenste verdiepingen. Ook de komst van het wereldkampioenschap voetbal naar Duitsland heeft het stadsbestuur doen besluiten de wijk een nieuwe impuls te geven.

Op een plein midden in St. Pauli eindigde de stadswandeling en namen we afscheid van de gids. Veel gezien en een hoop wijzer gingen we vol goede moet de stad in, niet gehinderd door het *Hamburger Wetter*.

Nick Augusteijn is student Taal en Cultuurstudies aan de Universiteit Utrecht. Hij loopt stage bij het Duitsland Instituut Amsterdam en was als begeleider mee naar Hamburg.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/3691/hamburger-wetter>